

RÖSTRÄTT FÖR KVINNOR

Tidning utgiven av Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt.

MOTTO: Vi kunna aldrig göra så mycket för en stor sak som en stor sak kan göra för oss.

II ÅRG.

STOCKHOLM, 1 MAJ 1913.

N:r 9.

RÖSTRÄTT FÖR KVINNOR

utkommer den 1 och 15 i var månad

Redaktör: ESTER BRISMAN.

Träffas onsdag och lördag kl. 1/2 3—1/2 4.

Redaktion och Expedition: 6 Lästmakaregatan 1

Expeditionen öppen vardagar kl. 1—4.

Rikstel. Norr 600. Allm. tel. Brunkeb. 944.

Telegramadress: Rösträtt, Stockholm.

Prenumeration genom posten

Pris för 1913 1 krona. Lösnummer 5 öre.

För utlandet sker prenumeration antingen genom

posten eller genom insändande av 1 krona 75

öre i postanvisning till tidningens expedition.

Annonspris: 15 öre per millimeterhöjd, större

annonser och årsannonser rabatt.

Rikstel. 456. Allm. tel. 604.

9 f. m.—7 e. m.

Det är sant nog att mannen är villig att representera kvinnan vid valurnan, men han är icke villig att bära någon av de bördor, som medfölja hennes ställning som samhällsmedlem. När en kvinna med en skara barn blir änka, kommer ingen man och betalar hennes skatter. När en kvinna blir dömd av lagen, kommer ingen man och avtjänar hennes straff.

Lady Henry Somerset.

Kvinnorna och pensionsförsäkringsförslaget.

Riksdagens särskilda utskott har nu att behandla den kungl. propositionen angående pensionsförsäkring och de 53 motioner, som väckts med anledning av densamma.

Huru skola kvinnorna kunna göra sina fordringar på lika pension för lika avgifter gällande, de som icke äga några representanter i riksdagen? De 15 kvinnosammanslutningar, representerande skilda verksamhetsfält och skild politisk åskådning, som anordnade oppositionsmöten i Stockholm mot kvinnornas ställning i förslaget hava till särskilda utskottet ingått med en skrivelse upptagande samma fordringar som i resolutioner framställt landet runt vid ett 20-tal olika möten. Då utskottet ju icke behöver behandla en sådan skrivelse, har den intagits i borgmästare Lindhagens motion nr 318 såsom stöd för hans hemställan att riksdagen måtte vidtaga sådana ändringar i propositionen "att i den blivande folkpensioneringen full rättvisa vederfares kvinnorna och socialförsäkringens grundtanke solidariteten helt och fullt tillämpas".

I motionen säges bland annat "Det lider intet tvivel, att ett förslag, som på sätt nu skett skiljer mellan de båda könen, aldrig skulle framkommit eller ens uppstått i någons tanke, om kvinnorna haft politisk rösträtt. Vi stå sålunda här åter inför ett exempel, bland många, hur kvinnornas berättigade krav åsidosätts, när de icke hava någon makt att sätta bakom densamma."

I sin skrivelse beteckna kvinnorna som ett missgrepp att huvudparten av försäkringen utgör en efter behov utgående försörjning och framhålla att särbestämmelser fortfarande kvarstå, varigenom kvinnorna tilldelats en sämre ställning inom försäkringen än männen. Regeringsförslaget låter avgiftspensionen utgå med samma procent för man och kvinna, men detta har icke åvägabragts genom att lägga principen om full solidaritet till grund för försäkringen. Män äro fortfarande solidariska endast med män, kvinnor endast med kvinnor och tvänne olika riskklasser ha bibehållits. Den lika procenten har möjliggjorts genom att ett extra avgiftstillskott av statsmedel föreslås till kvinnornas avgifter. Kvinnorna anse att alla de försäkrade, män som kvinnor, liksom i all utländsk socialförsäkring, borde utgöra en enda riskklass och på grund härav erhålla samma pensioner efter en på försäkringstekniska grunder fastställd procent.

Skrivelsen framhåller vidare att existensminimum icke kan anses lägre för en invalid och åldrig kvinna än för en invalid och åldrig man och åberopar att i alla utländska ålderdomsförsörjningslagar har gränslinjen mellan dem, som icke äro berättigade till

Flugan på utvecklingens hjul,

det var så mrs Chapman Catt betecknade den lärde professor, som under debatten om kvinnorösträtten i den svenska riksdagen 1911 förklarade, att kvinnorösträttsrörelsen nu nått sitt "perihelium" och å unghögerns vägnar yrkade bifall till konstitutionsutskottets avstyrkande utlåtande. "Strömmen har avstannat, vinden har mojnät och helt nya vindar blåsa", förklarade denne moderne Josua, som befallde solen att stå stilla och trodde att den skulle lyda.

Men solen stannade icke. Den kvinnliga rösträttsrörelsen går framåt, stadigt framåt och ett efter ett falla motståndarnas argument till marken. Den stora opinionsyttringen, den som skall tillbakalåta det sista av dessa argument, den växer, växer som en lavin. Motståndarna mobilisera sina skaror. Ingenting hjälper. Motståndet måste organiseras. Och så når oss underrättelsen genom pressen att Ungsvenska förbundets riksorganisation beslutat igångsätta en motagitation mot kvinnornas opinionsyttring. Vi hälsa våra organiserade motståndare! De komma i det rätta ögonblicket.

Redan 1909 hade mrs Catt i sitt stora tal vid Londonkongressens högtidliga öppnande anledning uppehålla sig vid den engelska organiserade motrörelsen mot kvinnorösträtten, vilken hon ansåg vara av internationell betydelse. Hon förutsade att i det rätta ögonblicket skulle liknande rörelser uppstå i alla länder och att överallt skulle argumenten bli desamma. De organiserade motståndarna ha till uppgift att sätta argumenten i system. Människorna tro i allmänhet att det finns stora och oemotsägliga skäl varför kvinnorna icke skola ha rösträtt, fastän de icke göra sig mödan att reda ut dem, och så ställa de sig i oppositionens led. Men så komma personer som åtagit sig saken och framlägga skälen och då får

Samhällskurser i sommar!

Vid det senaste kommittésammanträdet för de Bergman-Österbergiska samhällskurserna i januari detta år, framhölls önskvärdheten av, att kortare samhällskurser ordnades under instundande sommar på vår landsbygd, i stations- och municipalsamhällen eller vid större industriorter. Det är ju utav stor betydelse att kvinnorna få närmare kännedom om vårt kommunala och statliga livs grunder samt om de lagar och förordningar som närmast angå dem och det uppväxande släktet.

Det har därför blivit bestämt att i den mån lämpliga lärarekrafter kunna anskaffas anordna s. k. månadskurser under sommarens lopp i så stor utsträckning som krafter och medel tillåta.

Den lämpligaste tiden torde nog vara från 15 juni—15 juli eller också under juli månad — tiden kan ju lätt ordnas efter de lokala förhållandena.

Att det i år är av särskild stor be-

tydelse att anordna sådana kurser icke blott för att förbereda kvinnorna för den politiska rösträtten, utan även som upplöjande arbete för namninsamlingen — det inse nog alla de, som varmt önska att Sveriges kvinnor skola inse vikten av en enig samling kring rösträttskravet och stå beredda att med sitt namn stödja den stora opinionsyttringen.

Det finnes säkert många kvinnor, som under sommarens ledighet ville, under en månads tid, ställa sina kunskaper och krafter i upplysningens tjänst och medverka till spridandet av samhällskunskap bland landsbygdens kvinnor.

Den normalkurs, som bestämts av kommittén, omfattar ett minimum av 4—5 föreläsningar med fastställda ämnen, över vilka det finnes tillgänglig litteraturanvisning.

Kan en person ej åtaga sig alla föreläsningarna, så kan man ju tänka sig, att två och två draga ut på upplysningsfärd och taga några föreläsningar var. Härmed riktas en varm vädjan runt landet till kvinnliga studenter, till lärarinnor och för övrigt till alla kvinnor, som vilja och kunna, att anmäla sig till detta arbete.

Alla upplysningar angående villkor m. m. lämnas av kommitténs sekreterare, friherrinnan E. Palmstierna, 19 Villagatan, Stockholm, och anmälningar till kursledare kunna ställas antingen till henne eller till ordförandena i de olika underkommittéerna (för Götaland: fru A. Wicksell, Lund; för Svealand: fru E. Hagen, Uppsala; för Norrland: fru K. Lindh, Gävle). Anmälningarna torde benäget insändas före den 20 maj.

Kommittén för de Bergman-Österbergiska samhällskurserna.

man se vad de äro värda. Av naturen äro människorna motståndare till det som är nytt; innan människorna blivit uppfostrade äro de mot rösträtten. Om en petition mot kvinnans rösträtt skulle föreläggas hottentotter, afganer, tibetaner och turkar, skulle varenda individ underteckna den, och man skulle få skåda den längsta petition "mot vidare utsträckning av kvinnans rättigheter", som någonsin sett dagen. En petition för rösträtten betyder något helt annat, där representerar varje namn en omvänd, en seger, en förståndets uppfostran, ett svar på en vädjan till rättvisa. En petition för kvinnans rösträtt är en seger, en petition emot visar endast hur mycket som ännu återstår att vinna.

Sanningen av mrs Catts ord kommer säkert att bestyrkas även i Sverige. Den organiserade oppositionen visar hur långt vår svenska kvinnorösträttsrörelse i själva verket hunnit. Att den icke är i tillbakagående, det skall säkert till och med professor Kjellén bli tvungen att erkänna.

Vid Uppsala läns frisinade valkrets-förbunds årsmöte den 13 april höll fru Ellen Hagen ett kortare anförande om den nu igångsatta namninsamlingen med uttalande av krav på politisk rösträtt för kvinnor.

Länsmötet antog enhälligt samma resolution, som förut antagits på liknande möten i Gävle, Stockholm m. fl. platser.

Stöd för L. K. P. R:s opinionsyttring.

Vid Uppsala läns frisinade valkrets-förbunds årsmöte den 13 april höll fru Ellen Hagen ett kortare anförande om den nu igångsatta namninsamlingen med uttalande av krav på politisk rösträtt för kvinnor.

Länsmötet antog enhälligt samma resolution, som förut antagits på liknande möten i Gävle, Stockholm m. fl. platser.

Borstmagasinet

R. STOCKKLASSA

25 Drottninggatan 25

Allm. Tel. 50 58.

(A. F. 1582)

Jönköpings-Magasinet

Etabl. 1873. Regeringsgatan 45. A. T. 55 41.

Parfym- och Ramaffär.

Ivar Haggströms Boktr. A. B.

26 Gamla Kungsholmsbrogatan

Allt slags boktryck.

LAGERSONS
SKOMAGASIN

Jakobsgatan 18 - Fredsgatan 8

pension, och dem, som komma i åtnjutande därav, fixerats till samma belopp för man och kvinna och statens bidrag utgår med samma belopp för bägge könen.

Vidare protesteras mot den orättvisan gentemot den gifta kvinnan att hon alltid skall tillhöra lägsta avgiftsklassen oberoende av makarnas inkomst. Såsom aldrig, invalid och medellös änka kan hon enligt den kungl. propositionen erhålla en pension av högst 170 kr., då däremot en tredjedel av de försäkrade männen, nämligen de som tillhöra de båda högre inkomstklasserna kunna uppnå intill respektive 345 och 420 kronor i årlig pension.

Slutligen framhålles såsom oriktigt att gifta personer genom § 7, mom. 3 i förslaget berövas rätt att vid inträdd invaliditet uppbära pensionstillägg, så länge den andra maken eller maken förtjänar dubbelt existensminimum. Såsom oegentligt betecknas även att den gifta kvinnan med minderåriga barn ställes ofördelaktigare än den ogifta kvinnan med barn. Förslaget premierar de män och fäder som icke taga laglig form för sitt äktenskap.

Borgmästare Jakob Pettersson har tillsammans med lektor Karl Starbäck och hrr J. P. Igel och Johan Nydal framlagt ett helt nytt förslag i sin motion.

I detta förslag är grunden lagd på försäkringsprincipen icke försörjningsprincipen, arbetsgivarna äro skyldiga bidra med avsättning till sina arbetares pension och kvinnorna äro fullt jämställda med männen. Alla de försäkrade tillhöra en riskklass och statstillskottet utgår med samma belopp till man och kvinna.

"Vi anse det vara en brist i regeeringsförslaget att pensionstilläggen bestäms till olika belopp för män och kvinnor", skriva motionärerna och fortsätta: "Häremot har i några av de avgivna yttrandena med rätta framhållits det motbudande uti att utmäta existensminimum olika åt personer som dock faktiskt inför förvärfsvårdens upphörande äro tämligen likställda. Även om en invalid kvinna skulle kunna livnära sig för en något mindre kostnad än en invalid man — det har från sakkunnigt håll uppgivits att skillnaden i kostnad härutinnan, om man håller sig till de billigaste födoämnen, uppgår till kr. 8,95 — så motiverar detta dock ingalunda en så stor skillnad i pension som den av Kungl. Maj:ts proposition föreslagna d. v. s. en skillnad på 25 å 50 kr."

Enligt motionen skola icke alla gifta kvinnor tillhöra lägsta avgiftsklassen, utan de skola följa mannens inkomst, dock så att hustru skall tillhöra klassen närmast under mannen och hustru till män i högsta inkomstklassen tillhöra 2 klasser under.

Motionärerna yrka avslag å barnpensionerna och begära ny utredning i frågan.

Angående pensionerna till barn, som förlorat en av sina föräldrar, föreligga även motioner av hrr Zetterstrand, J. E. Berglund, Lindhagen m. fl.

Anna Abergsson.

Ny framgång i Amerika.

Vid reorganisationen av den nyligen sammanträdande kongressens ständiga utskott ökades antalet medlemmar i "Kvinnorösträttens utskott" från 5 till 9, och till ordförande utsågs senator C. Thomas från Colorado, i vilken stat kvinnorna ägt politisk rösträtt sedan 1893. Följderna härav ha ej låtit vänta på sig: utskottet har redan föreslagit en resolution om ändring av författningen därhän att kvinnorna erhålla rösträtt. Resolutionen kommer att föreläggas senaten och förordas av talmanen, och allvarliga ansträngningar skola göras att få den antagen redan denna session.

Handsken är kastad.

L. K. P. R. och Ungsvenska förbundet.

Landsföreningens för kvinnans politiska rösträtt Verkställande utskott har till Ungsvenska förbundet avlåtit följande skrivelse:

Till ordföranden i Ungsvenska förbundets riksorganisation, löjtnanten hr Jonas Folcker, Stockholm.

Med anledning av en i pressen synlig notis enligt vilken Ungsvenska förbundets riksorganisation på möte i Stockholm den 13 dennes beslutat igångsätta en motagitation mot den kvinnliga "rösträttspetitionen", tar sig Verkställande utskottet i Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt härmed friheten inbjuda Eder förbund till ett offentligt disputationsmöte tisdagen den 29 april kl. halv 8 e. m. å Grand Hôtels stora sal i Stockholm.

Vi önska helt naturligt få kännedom om de för Eder säkert tungt vägande skäl, som föranlett Eder beslut att söka motarbeta en rörelse, genom vilken en orepresenterad kategori av vårt folk skulle beredas tillfälle att säga sin mening i en för den viktig fråga, lika som vi också önska att göra Eder underkunniga om de motiv, som ligga till grund för kvinnornas strävan att förvärva politiska rättigheter.

Till försvarare av våra synpunkter hava vi bl. a. utsett d:r Lydia Wahlström och d:r Gulli Petrini.

Vi anhålla förbindligast att Ni å Eder sida ville utse representanter och före mötet underrätta oss om deras namn.

Stockholm den 21 april 1913.

Landsföreningens för kvinnans politiska rösträtt verkställande utskott.

Ovanstående skrivelse som även infördes i pressen föranledde Ungsvenska förbundets V. U. att samtidigt genom pressen publicera följande meddelande:

Då Ungsvenska förbundets verkställande utskott denna dag mottagit en icke underkunnad skrivelse, till synes emanerande från L. K. P. R:s verkställande utskott, med utmaning till ett "disputationsmöte" och med benäget angivande av härför redan bestämd tid och lokal, få vi härmed meddela följande:

Då skrivelsen i fråga i form och innehåll röjer en viss okunnighet om betingelserna för ett diskussionsmötes anordnande, som sätter på spel dess karaktär av allvarligt menad, och då den kännedom om motståndarnas "motiv" den kvinnliga rösträttens utkorade förespråkarskor efter åratals fejder annonserat sig sakna, dessutom kan erhållas å ett av oss — enligt i skrivelsen åberopad notis — redan planerat och inom den närmaste framtiden anordnat offentligt möte, anse vi tillräckligt att för begärd förståelse vinnande hänvisa våra motståndarinnor till sagda möte, på samma gång vi begagna tillfället att härmed fästa den övriga allmänhetens uppmärksamhet på detsamma.

Stockholm den 22 april 1913.

För Ungsvenska förbundets verkställande utskott

Nils Källström,
vice ordförande.

Från sekreteraren i Ungsvenska förbundets Stockholmsavdelning ankom senare ett skriftligt svar, som finnes återgivet i det av L. K. P. R:s verkställande utskott följande dag genom pressen lämnade meddelande om att inbjudningen vidhölls. Meddelandet lyder:

Till Ungsvenska förbundets verkställande utskott.

På vår till ordföranden i Ungsvenska förbundets riksorganisation den 21 dennes avlåtna skrivelse med inbjudan till ett offentligt disputationsmöte i Stockholm hava vi erhållit följande svar:

"Landsföreningens för kvinnans politiska rösträtt verkställande utskott.

Med anledning av Eder skrivelse av den 21 april anser jag det vara tillfyllest att

hänvisa till vårt gemmäle infört i huvudstadstidningarna för den 23 april.

Stockholm den 22 april 1913.

För Ungsvenska förbundets Stockholmsavdelning

Erik L:son Bremberg,
sekreterare.

Då således Ungsvenska förbundet valt att genom pressen meddela oss sitt egentliga svar, bedja vi att ävenledes genom pressens förmedling få anföras följande:

Den av oss åberopade tidningsnotisen, införd i huvudstadspresen den 14 dennes, omnämner att en motagitation mot den kvinnliga "rösträttspetitionen" skall igångsättas samt att "verksamheten skall huvudsakligen gå ut på anordnandet av protestmöten inom lokalföreningarna". Till allmänheten hade således ingenting meddelats om ett tillämnat offentligt möte, där man hade anledning förutsätta att olika meningar skulle få göra sig hörda. Då förbundets svar i dagens tidningar torde kunna tolkas så att förbundet icke hyser principiella betänkligheter mot offentligt meningsutbyte och då närmare uppgift om det offentliga mötet förbundet nu uppgivit sig planera ännu saknas, vidhålla vi vår redan utfärdade inbjudan.

Landsföreningens för kvinnans politiska rösträtt verkställande utskott jämte de av detsamma utsedda talarinnorna torde vara alltför väl kända för att tvivel på "allvaret" i vår inbjudan av Ungsvenska förbundet skulle kunna på allvar vidhållas.

Stockholm den 23 april 1913.

Landsföreningens för kvinnans politiska rösträtt verkställande utskott.

För mötet kan redogörelse lämnas först i nästa nummer av Rösträtt för Kvinnor.

Det engelska rösträttsförslaget.

I början av april framlades inför engelska underhuset av mr Dickinson det lagförslag om kvinnorösträtten, som bebådats till innevarande session. Förslaget avser att ge rösträtt åt alla kvinnor över 25 år, som antingen själva äro husägare eller gifta med husägare, och i detsamma instämna medlemmar av alla partier.

Dagen för andra läsningen har ännu icke blivit bestämd, man väntar emellertid att den skall äga rum före pingst och att åtminstone två dagar skola anslås däråt. Englands rösträttskvinnor som icke vänta mycket av en enskild motion, avvakta nu uppfyllelsen av regeringens löfte att bereda alla möjliga lätnader för förslaget behandling.

Kvinnornas utställning i Holland.

I år ha hundra år förflutit, sedan Holland återvann sin självständighet, och minnet därav kommer att firas på många sätt. Bl. a. ha de holländska kvinnorna anordnat en utställning i Amsterdam för att visa de framsteg kvinnan i Holland gjort i socialt och intellektuellt hänseende. Utställningen heter "Kvinnan 1813—1913" och hålles öppen från maj till oktober. En avdelning utgöres av ett borgarhem, sådant det tedde sig för 100 år sedan. Vidare belyses kvinnans ställning inom de olika yrkena samt hennes utveckling inom litteraturen, konsten och vetenskapen. Dessutom påvisas hur staten genom lagen kan ingripa i familjelivet och i den arbetande kvinnans enskilda liv, och härigenom vill man illustrera kvinnornas krav på att uppnå samma politiska rättigheter som männen. Utställningen inrymmer en särskild avdelning för rösträttslitteratur, brevkort, affischer och andra propandaföremål.

Agitationsmötena för namnsamlingen i Stockholm.

Snapshots.

Icke ens de allra mest entusiastiska rösträttskvinnor kunde finna på något sätt att vara närvarande vid alla de sex möten, som höllos dagen före namnsamlingens början. Endast genom en blixturné per automobil lyckades vi se en skymt av vart och ett.

Fastän chauffören icke ens visste var Ragvaldsgatan 1 var belägen, kände vi redan, när vi gingo upp för de nötta trapporna, att där fanns den rätta stämningen. Salen var så gott som fullsatt av en andäktigt lyssnande typisk söderpublik, som helt säkert aldrig skrider över Slussen för att bevista något möte. Just när vi trädde in, yttrade fru Sachs i en högstämmd ton "namnsamlingen är en helig sak", och man kände tydligt, att så tyckte alla de närvarande.

På Kocksgatan var nästan ändå mera folk. Nitiska marskalkar bjödo oss på rösträttstidningen och gingo omkring för att värva nya medhjälpare. I talarstolen redogjorde friherrinnan Palmstierna på ett mycket sympatiskt sätt för den internationella rösträttsrörelsen, och vi sågo många ungdomars stora förvånade ögon, i vilka tydligen var att läsa, att även de tänkte dra sitt strå till stacken.

På Kungsholmen hade de hunnit ganska långt på programmet, och att där fanns energiska rösträttskvinnor, därom vittnade de nästan rensopade långbord, där rösträttslitteratur hade dukats upp för mötesbesökarna. Fröken Klintberg tycktes som den förkroppsligade energin, där hon stod, späd och liten i den stora salen, men stark i tron. Hon tycktes ha folkpensionering som huvudämne. I den närvarande uppmärksamt lyssnande skaran kände vi igen de flesta kvinnliga medicinarna, en pålitlig och vederhäftig stab av medhjälpare.

Tyvärr fingo vi endast genom andra hand meddelande om mötet på Gustav Vasautomaten. Men Landsföreningens sekreterares glada uppsyn och fryntliga bemötande voro ett gott bevis för att även där ähörarskarorna varit talrika, och att många nya medhjälpare hade vunnits under aftonens lopp.

I Folkets hus B-sal var publiken ej fullt så talrik som på de andra ställena, fastän en manlig talare uppträdde för vår sak. När vi hunno dit, stod fru Frösell i talarstolen och redogjorde för insamlingens teknik. Där syntes emellertid partiets spetsar nästan mangrant representerade, och när vi gingo ned för trapporna, hörde vi en välklädd arbetare säga: "Nog skall gumman min ta en lista."

Att mötet på K. F. U. K. var lyckat, därpå fingo vi ett slående bevis. Tiden var dock allt för långt framskriden för att vi skulle kunna övertyga oss därom själva. Emellertid, när vi dagen därpå åkte i en spårvagn, sutto vi mitt emot ett par till utseendet synnerligen allvarliga damer, som dock högt med hänförelse prisade fru Wærn-Bugges entusiastiska anförande, och som bl. a. yttrade: "Ja, kära du, hade jag ej varit rösträttskvinna i går, nog hade hon övertygat mig."

Vi kunna ej annat än önska att många av de för vår sak likgiltiga hade haft tillfälle att få höra alla de utmärkta talarinnorna, som säkert gävo sitt bästa, och som kunna vara stolta över alla de många nya anhängare de vunnit. Spectatrix.

Nya landvinningar.

Ny F. K. P. R. har bildats i Alingsås — en av de få av Sveriges städer, där rösträttsförening ej fanns — efter föredrag av fru Frigga Carlberg. Ordförande blev fru Anna Kling och centralstyrelsemedlem fil. kand. Elisabeth Peterson med fru Maggie Täckind som suppleant.

I Klinte, Gottland, har efter föredrag av fru Carolina Benedicks-Bruce bildats en filial till Väskinde F. K. P. R.

Namninsamlingen.

Arbetet i full gång.

Efter ett vittomfattande organisationsarbete är nu namninsamlingen i full gång över så gott som hela landet. Till centralbyrån i Stockholm ha rekvitioner på listor och flygblad ingått från de flesta lokalföreningar. Utlämning av listor och flygblad sker också på sina håll direkt genom länsförbunden.

Genom centralbyrån ha tills dato utlämnats icke mindre än 28,000 listor och omkring 90,000 flygblad. "Råd och anvisningar för namninsamlare" ha redan utgått i 20,000 exemplar och även brevkort och agitationsmärken hava god åtgång. Nu gäller det att antalet prenumeranter på Röstätt för Kvinnor och antalet nya medlemmar i föreningarna växa i proportion med dessa siffror.

I Stockholm, där namninsamlingen tog sin början den 15 april, är en kår av mer än 600 kvinnor mobiliserad för husbesök. Över 100 kvinnor antecknade sig på de stora mötena dagen före namninsamlingens början. Men Stockholm är stort och nya anmälningar mottagas med tacksamhet.

Att döma av hittills ingångna rapporter är intresset för saken överallt varmt och arbetsivern stor. En förordningsordförande skriver: "Om söndagarna är jag ute i bygden och överallt stort intresse. Jag har gott hopp om en storartad opinionsyttring..." En annan skriver: "Vid vårt föreningsmöte, då listorna lämnades ut, var det ingen som icke ville draga sitt strå till stacken." En annan: "Marken synes vara väl förberedd. Det redan vunna resultatet är över förväntan gott."

Som opinionsyttringens flygblad nr 4 har L. K. P. R. under titeln De likgiltiga låtit omtrycka en manande artikel av Elin Pålman, ursprungligen utgörande nr 7 av L. K. P. R:s artikelserie för 1912, vari hon riktar en kraftig vädjan till kvinnorna att icke undandraga sig arbetet för sin medborgarrätt.

Göteborgs F. K. P. R. har för sitt namninsamlingsarbete utgivit två ovan-

Sommarens stora internationella rösträttsmöten.

Värdar och gäster.

Budapest blir i juni mötesplatsen för eliten inom den internationella kvinnovärlden, d. v. s. den kvinnovärlden, som genom insatser på det sociala, kulturella och politiska området gjort sina namn kända och erkända. Utom den internationella rösträttsrörelsens ledande personligheter väntas från Amerika Jane Addams, grundläggaren av Hull House i Chicago, Mrs H. O. P. Belmont, den amerikanska rösträttsrörelsens frikostiga mecenat och mor till hertiginnan av Marlborough, Helen Lorin Grenfell, officiell representant för staten Colorado, som två gånger innehaft posten som undervisningsminister i denna stat. Från England väntas Mrs Charles Lees, som innehar borgmästarebefattningen i staden Oldham. Den nya rösträttsföreningen på Batavia, Java, kommer att representeras av Mrs Charlotte Jacobs, holländska till börd och sedan 30 år utövare av apotekareyrket i Batavia. Bland berömda författarinnor märkas grevinnan Emilia de Pardo-Bazan, Charlotte Perkins Gilham och Flora Annie Steel.

Bland framstående manliga kongressdeltagare anteckna vi grundlägg-

ligt tilltalande nya flygblad. Det ena utgöres av Elin Wagners upprop Ett val (nr 7 av R. f. K.); det andra innehåller i korthet uttryckta några av de viktigaste skälen för kvinnans rösträtt. Båda kunna rekvideras för 1 öre pr st. hos fröken Hildur Öijer, Göteborg 1.

L. K. P. R:s centralbyrå för namninsamlingen, Lästmakaregatan 6I, Stockholm, förestås av fröken Inez Draghi. Byrån är öppen alla vardagar kl. 11—4. Telef. Riks. Norr 6 00, Allm. Brunkeberg 944.

Stockholms F. K. P. R:s namninsamlingsbyrå, Lästmakaregatan 6III, förestås av fröken Anna Ljungberg. Byrån är öppen alla vardagar kl. 3—5 och dessutom måndagar, onsdagar och fredagar kl. 7—8 e. m. Telef. Allm. 227 08.

garen av barndomstolar i Amerika den kände juristen Mr Ben B. Lindsey och den engelske författaren Laurence Housman.

De ungerska kvinnornas nationalförbund har genom sin ordförande grevinnan Albert Apponyi riktat en inbjudan till alla medlemmar av till andra länders nationalförbund anslutna föreningar att under kongressen också betrakta sig som nationalförbundets gäster.

Kongresskommittén, som genom två av sina förnämsta manliga medlemmars avgång med döden lidit en stor förlust, har nu kompletterats med två framstående socialpolitici, d:r Alexander Gieswein, påvlig prelat och medlem av ungerska riksdagen samt förre undervisningsministern d:r George Lukács, kejsarlig kammarherre och riksdagsman.

Till kongresskassan hade staden Budapest redan förra året anslagit 5,000 Kronen och i år ha ytterligare 5,000 Kronen beviljats. Dessutom har handelsministeriet beviljat 1,500 och lantbruksministeriet 1,000 Kronen.

Även i Österrike är intresset för det blivande stora internationella mötet livligt och förberedelserna sedan månader tillbaka i full gång. Bland dem som åtagit sig värdskapet i Wien återfinna vi de kända namnen Bertha von Suttner, Rosa Mayreder, Marie Franzos, Marie Lang och Marianne Hainisch. En österrikisk Männens F. K. P. R. är även under bildning.

Mrs Chapman Catt väntades anlända till England den 29 april, varefter hon efter omkring en veckas uppehåll i London beger sig till Budapest för att på ort och ställe lägga sista handen vid programmet.

Ännu föreliggande inga detaljer för de möten, som komma att ordnas i Tyskland och som taga sin början i Berlin den 3 juni. Det är troligt att Mrs Catt kommer att delta i alla dessa möten.

L. K. P. R:s årsberättelse för 1912 kan efter den 8 maj rekvideras från Röstättbyrån, Lästmakaregatan 6, Stockholm. Pris 10 öre pr st.

Rösträttsklubbens sammanträde i maj framflyttas. Vidare i nästa n:r.

Ställningen i Ungern.

Det ungerska rösträttsförslaget, vilket trots premiärministerns löfte att taga kvinnorna med i förslaget, om hans "politiska vänner" voro ense med honom däri, dock icke upptog kvinnorna, har nu definitivt antagits. Det har emellertid mottagits med allmänt missnöje; icke blott kvinnorna känna sig besvikna däröver, utan även de förordade oppositionspartierna anse sig icke ha fått sina krav tillfredsställda och fortsätta alljämt sin kamp för allmän rösträtt.

Medan rösträttsförslaget behandlades i parlamentet, sökte kvinnorna på allt sätt framhålla sin rätt att komma med i det samma. Landets olika kvinnoföreningar anordnade möten i mängd, och den ena petitionen efter den andra sändes till regering och parlament. Till sist sändes en deputation, bestående av 130 kvinnor samt några representanter för Männens F. K. P. R. och under ledning av Rosika Schwimmer, till såväl premiärministern som oppositionens ledare.

Premiärministern mottog deputationen i parlamentet och försäkrade den ännu en gång om sin övertygelse att kvinnorna, när de få rösträtt, skola använda den bättre än många av de män, som nu bli röstberättigade. Och likaså förklarade oppositionspartiernas ledare, att de för sin personliga del voro övertygade om nyttan av kvinnans rösträtt, men att då deras resp. partier ej äro ense i denna fråga, vågade de ej riskera den hårt förvärvade enighet, som de behöva för att kunna bekämpa regeringen.

Ett gott tecken till en gynnsammare stämning i parlamentet för kvinnans rösträtt är, att vid första läsningen av förslaget talade de tre första talarna till förmån för kvinnorösträtten.

Vad det nu närmast gäller för kvinnorna är alltså att söka vinna den stora massan av partiernas medlemmar för sin sak. I själva verket är det i Ungern socialdemokraterna, som äro omedgörligast; ville blott de gå med på kvinnorösträtten, skulle den givet upptagas på oppositionspartiernas program. Och därmed vore mycket vunnet, då de med säkerhet icke komma att finna sig i det nu antagna förslaget.

De ungerska kvinnorna vänta nu närmast att Budapestkongressen skall ge dem ett gott stöd i arbetet och många goda lärdomar åt männen, så att de ej skola tveka att taga kvinnorna med i nästa reformförslag.

En fråga till Sveriges män.

Varje gång jag hör en man uttala sig mot kvinnornas krav på politisk rösträtt, gör jag i tysthet dessa frågor: Vilka erfarenheter har du av ditt umgänge med kvinnorna? Hurudan var din mor? Hurudana äro dina systrar? Vilket intryck gör din hustru eller din fästmo? Är hon en andligt eller praktiskt undermålig kvinna? I vilka kretsar umgås du för övrigt? Varifrån har du ditt förakt, din bristande pietet, kanske rent av ditt hån, när det gäller kvinnan?

För en tid sedan träffade jag en ung man, vars familjeförhållanden jag känner väl till. Vårt samtal kom så småningom in på kvinnornas medborgarrätt. "Nej, inte ska kvinnorna ha rösträtt", sade han mycket bestämt. Som jag visste, att han i grund och botten var en god och rättvis människa, förvånade mig hans bestämda uttalande ganska mycket — allra helst som jag genast kom att tänka på hans mor. Hon var död sedan några år tillbaka, men jag ser henne tydligt för mig som en av de klokaste, själfullaste och bästa människor jag känt. Jag frågade honom då, varför han ansåg, att kvinnorna ej borde ha rösträtt. "Nej", sade han utan betänksamt, "de sakna i allmänhet lugn och självbehärskning, deras känslor och fantasi ta ständigt överhand, och så går det åt skogen med allting!"

Änjo tänkte jag på hans kloka, goda mor. Och vid hennes sida såg jag fadern, den häftige, nyckfulle despoten, som mer än en gång gjort livet tungt och svårt

för sin familj. Vem var orsaken till den nervösa, oroliga ställningen i hemmet, vilken mer än en gång varit orsak till att kloka och goda planer, som gällt barnens och hemmets framtid och välfärd, blivit korsade? Hur skulle det varit, om ej modern varit barnens andliga stöd och hjälp, om hon ej med sin själsstyrka hållit dem uppe och genom sitt exempel lärt dem, att intet moln är så mörkt, att det ej kan genomträngas av solens värmande och livgivande strålar!

Med dessa bilder för min inre syn vågade jag försiktigt fråga: "Men tycker ni inte, att er mor varit värd politisk rösträtt?" Han såg litet överraskad ut vid min fråga och svarade med något dämpad röst: "Jo, mor förstås!" "Ja, om henne kan ni väl inte säga, att hon saknade lugn och självbehärskning", fortfor jag, "inte heller togo hennes känslor herraväldet över förståndet — jag undrar hur det varit om hon ej varit den bärande kraften i hemmet!" Jag kunde ej underlåta att säga min mening rent ut. "Ja, men mor var dock en undantagskvinna", tillade han då mycket bestämt, och det var, som om han därmed tyckte sig ha fått ett stöd för sin uppfattning om kvinnan i allmänhet.

Jag kom då att tänka på hans syster, som nu intagit moderns plats, vilken, sedan fadern blivit ytterligare klen och nervös, ej var mindre lätt att fylla. Jag tänkte på hur hon för de sinas skull fick försaka nära nog allt, som kan göra livet ljusst och rikt för en ung begåvad flicka, och jag påminde honom så hänsynsfullt som möjligt härom. "Ja", sade han sakta med ett ömt tonfall, "hon är så lik mor i allt!"

"Mor" var alltså en undantagskvinna, starkare, klokare, bättre än de flesta. Och hennes dotter hade ärvt hennes bästa egenskaper — även hon var ett undantag! Tänk, om det finnes många sådana undantag i livet! Tänk, om det kanske skulle finnas ett stort antal män, vars mödrar och systrar varit eller äro "undantag", starkare, klokare, bättre rustade för livet än deras svaga medsystrar!

Det har ju ofta i historien visat sig, att framstående män haft utmärkta mödrar, kvinnor, rikt utrustade å huvudets och hjärtats vägnar, kvinnor med vaken blick för livet och dess många yttre och inre krav, kvinnor, som kunnat försaka sig själva och offra allt för fosterlandet, för sanning, dygd och rättvisa! Jag skulle vilja fråga varje man med verklig rättskänsla, om ej dessa kvinnor varit värda att åtnjuta full politisk medborgarrätt!

Jag skulle vilja fråga varje man, som bygger och bor i Sveriges land, hurudana de kvinnor äro, som leva i hans närhet! Är det kloka, goda och förståndiga kvinnor, som använda sin begåvning, sin tid och sina krafter till att göra nytta i livet, till att sprida glädje och solsken och göra livet en liten smula ljusare för dem, som ha det tungt och svårt?

Eller har du till din ledsagerska genom livet valt en kvinna av ett annat slag, en yttlig, självisk, njutningslysten, för andliga intressen likgiltig nöjesdocka? Då förstår jag ditt förakt för kvinnan! Men varför gjorde du inte ett bättre leve?

Eller är din hustru för dig ej annat än en billig arbetskraft, en arbetsmaskin, som från morgon till kväll släpar och sliter i kök och barnkammare utan tid och till-

fälle att dela dina andliga intressen eller att någonsin tänka på sin egen inre utveckling och finna vila och vederkvickelse genom att rikta tankarna utöver hemmets lilla värld och känna sig vara en länk även i det hem, som kallas Staten, där moderskärleken lika litet får fattas som i varje annat gott hem?

Svenske man, vem du vara må! Har du en gång ägt en mor, som var värd din kärlek och tacksamhet, så visa detta genom att ej motsätta dig kvinnans krav på en ställning vid mannens sida i det politiska och sociala livet! Först när kvinnan fått fulla medborgerliga rättigheter, kan hon göra sin insats i livet så, att det blir till verkligt gagn för hem och fosterland. Då först skall du i henne finna en fullt värdig maka, som kan dela dina intressen och dina bekymmer både inom och utom hemmet, och då först skola dina barn få en mor, som skall uppfostra sina söner och döttrar för livets allvar och storhet på ett annat sätt än nu!

Svenske man! Vill du visa din tacksamhet mot en älskad mor, din kärlek för din maka, din aktning för dina systrar och döttrar, så är tiden nu inne, då vi, Sveriges kvinnor från norr till söder, gå och räcka varandra handen för att visa landets styresmän, att vi ej gå sovande genom livet.

Gör du motsatsen, svenske man, arbetar du mot denna rättfärdiga sak, då drar du visserligen en tung skuld över ditt huvud, och Sveriges döttrar skola en gång uttala en sträng dom över den man de kallade sin far, sin bror, sin make!

Maria Almén.

Arbetet ute i landet

Alby F. K. P. R. anordnade den 10 april offentligt möte i Alby ordenshus med föredrag av fru Ella Billing om "Kvinnorösträtten från rättvisans och statsnyttans synpunkter". Föredraget hölls inför fullt hus, bortåt 200 personer, och mottogs med största intresse. Såsom avslutning sjöngs "Du gamla, du fria". Rösträttsintresset på orten har visat sig vara synnerligen stort. Föreningen, som bildades den 2 mars innevarande år, räknar redan ett hundratals medlemmar.

Avesta-Krylbo F. K. P. R. hade den 13 april i Avesta anordnat s. k. halvskilt möte, varvid d:r Lydia Wahlströms intressanta föredrag om Fredrika Bremer på ett medryckande sätt återgavs av en av föreningens medlemmar, fru Ester Cavallin. Till föredraget hörande skioptikonbilder förevisades även, tack vare medverkan av ingenjör Gelhaar, Månsbo. Sedan ännu några nya medlemmar i föreningen antecknats, följde så, i samband med ett enklare samkväm, den musikaliska delen av aftonens program, varvid en del musik och sång utfördes av resp. fruarna Elisabeth Holmgren, Avesta, och Helga Lundberg, Uppsala, — allt under livligaste bifall.

Degerfors F. K. P. R. hade tisdagen den 8 april sitt ordinarie möte, varvid års- och revisionsberättelserna upplästes och godkändes. Föreningen beslutade att namninsamlingen för opinionsyttringen genast skulle taga sin början. Flera nya medlemmar ingingo i föreningen.

Eringsboda F. K. P. R. hade den 13 april anordnat ett samkväm. Föreningens ordförande, fru Jenny Johansson, hälsade samtliga närvarande välkomna, varefter "Kvinnornas sång" unisont sjöngs. Fröken J. Kjellberg från Karlskrona höll därefter föredrag om kvinnans rösträtt. Efter omväxlande sång och deklamation erinrade slutligen ordföranden om opinionsyttringen, varpå fröken Kjellberg deklamerade Elsa Collins "Giv ditt namn". Flera nya medlemmar ingingo i föreningen.

Eskestuna F. K. P. R. hade den 16 april sitt andra ordinarie möte i Stadshusets hall under fröken Hallmans ordförandeskap, varvid kvinnornas opinionsyttring behandlades samt bestämdes att namninsamlingen omedelbart skulle påbörjas. Fru Nanny Grenander höll föredrag i rösträttsfrågan.

Falu F. K. P. R. hade den 17 april ordinarie sammanträde, varvid tillsattes en organisationskommitté för namninsamlingen, vilken senare ej torde kunna påbörjas förrän i september. Ordföranden uppläste dels V. U:s motivering för medtagandet av kvinnor fr. o. m. 18-årsåldern, dels utdrag ur fröken Wallerstedts artikel i R. f. K. i samma sak. Efter förhandlingarnas slut vidtog ett angenämt samkväm, till vilket länsombuden voro inbjudna som föreningens gäster. Pianonummer utfördes av fil. lic. Ester Dalström, den bekanta "Bergslagsmor" sjöng ett stort antal av sina glada visor och — last not least — underhölls gästerna av en charmant "Madame Anti".

Forsåga F. K. P. R. hade måndagen den 7 april sitt första ordinarie möte under året. Mötet öppnades av ordf., fru Thorelius, som uppläste årsberättelsen. Enligt denna hade föreningen förra året hållit flera möten och anordnat föredrag. För att öka sin kassa hade föreningen arrangerat en höstmärknad. Inkomsten hade huvudsakligen använts till beklädande av fattiga barn. Revisionsberättelsen upplästes därpå, och styrelsen beviljades full ansvarsfrihet av föreningen. Även åt länsförbundets styrelse beviljades full ansvarsfrihet.

Mötets viktigaste fråga var ordnandet av arbetet för opinionsyttringen. För att organisera arbetet utsågs en kommitté, bestående av fruarna Thorelius, Harbøe, Ivarsson, fröknarna Törnkvist, Wiede, Grävlund och Svensson. Till suppleanter valdes fruarna Rudkvist, Spangenberg, Gran och Mattsson samt fröken Skoglund. Medlemmarnas antal har sedan höstmötet betydligt ökat.

Gränna F. K. P. R. hade den 29 mars å godtemplarsalen anordnat en föredragsafton, varvid fröken Emma Aulin höll ett anförande över ämnet: "Vad kravet på rösträtt förpliktar oss till." Anförandet applåderades livligt av den ganska talrika publiken, bestående av både kvinnor och män. Här-efter uppträdde "Madame Anti", som mottogs med munterhet, då hon utvecklade sina skäl, "alla lika bevisande" mot kvinnans rösträtt. Följande dag höll F. K. P. R. en fest för Fredrika Bremerstatyn. Den var mycket lyckad, den pekuniära behållningen blev dock icke stor, men F. K. P. R. är tacksam för vad det blev, samt för all den stora hjälp den erhöi av även icke medlemmar.

Göteborgs F. K. P. R. har som ett led i det nu pågående arbetet för åstadkommande av

en omfattande opinionsyttring för kvinnornas politiska rösträtt anordnat talrikt besökta möten i stadens utkanter. I Carnegie-ska hushållsskolan hölls föredrag av fröken Sofia Svensson, och å Lindholmen har ett liknande möte hållits, varvid fru Frigga Carlberg höll ett med skioptikonbilder be-lyst föredrag om politisk rösträtt för kvinnor. Programmet upptog för övrigt deklamation av fru Gurli Hertzman-Ericson. Liknande möten komma att hållas i Gårda, Redbergslid, Brämaregården m. fl. platser.

I Haparanda F. K. P. R. blev fru Ella Billings föredrag en riktig högtidsstund. Det var så tyst i salen, man andades knapp, och ehuru hon talade väl fem kvarts timme, tyckte man hon slutade alldeles för tidigt. Föredraget var så känsligt och varmt, så byggt på rättfärdighetskravet samt dessutom så hovsamt, så formfulländat och väl framfört, att det måste göra intryck även på den skarpare motståndare. Flera nya medlemmar antecknades efter föredraget, och nu talas och diskuteras rösträtt i varje hem i staden.

Å Härnösands F. K. P. R:s årsmöte den 26 febr. beslöts anslå mars månad för namninsamlingen till kvinnornas opinionsyttring. För den skull infördes i Ångermanlands tidningar ett till dess kvinnor ställt uppdrag och från landsbygden inströmma dagligen efterfrågningar å listor. Annandag påsk höllos rösträttsföredrag dels i Väija av fru Emma Setterlind och dels i Nordingrå av fröken Anna Holm. Tisdagen den 18 mars anordnades en offentlig skioptikonafon, då de från Ungern sända bilderna förevisades och den åtföljande beskrivningen upplästes. Söndagen den 6 april hade föreningen en synnerligen lyckad offentlig rösträttsafton. Efter den unisont avsjungna "Kvinnornas sång", varmed aftonen inleddes, hölls av fru Emma Setterlind ett synnerligen intressant, sakrikt och med livligaste bifall mottaget rösträttsföredrag. Fröken Holm deklamerade känsligt och vackert "Det dagas", av Elsa Collin. "Rösträttsång" sjöngs av trestämmig damkör, musik utfördes för fiol och piano, och till sist framträdde "Madame Anti", som föredrog sin roande monolog. Aftonen avslöts med "Kvinnornas sång". Den fulltaliga publiken visade genom livliga applåder sin belåtnhet med aftonen. Behållningen användes till agitationen för namninsamlingen.

Järpens F. K. P. R. hade den 16 april anordnat ett offentligt diskussionsmöte över följande frågor: 1) Är kvinnans rösträttskrav berättigat? 2) Huru åstadkomma mera samarbete mellan skolan och hemmet? Frågan nr 1 föranledde en livlig diskussion, vari såväl män som kvinnor deltog. Efter diskussionens slut enades mötet om uttalandet: "Ingen kvinna bör uraktlåta att teckna sitt namn på opinionslistorna." Frågan nr 2 diskuterades även, och fick diskussionen utgöra svar på frågan. Mötet var besökt av cirka 200 personer.

Karlskronas F. K. P. R. hade den 14 april sitt ordinarie vårsammanträde å K. F. U. M:s lokal. I samband härmed hölls föredrag av fru A. Tonning från Ronneby med anledning av den namninsamling till kvinnornas opinionsyttring för politisk rösträtt, som i dagarna startas. Efter föredraget, som mottogs med livligt bifall, upplästes arbetet med namninsamlingen mellan medlemmarna. Föreningens f. d. ordförande, fröken Olga Tengström, redogjorde därefter för det gångna arbetsåret. Årsberättelse och revisionsberättelse föredrogos och ansvarsfrihet beviljades. Fru Lisa Velanders frambar medlemmarnas tack till fröken Tengström för det arbete hon som ordförande nedlagt till föreningens bästa. Föreningen räknar f. n. över 100 medlemmar. En rösträttsbyrå för erhållande av listor, upplysningar m. m. rörande namninsamlingen har öppnats hos fru Lisa Velanders, Hantverkargatan 269.

Kristianstads F. K. P. R. har att anteckna för den 2 april ett av Gwens mobiliseringsföredrag, väckande och uppmanande och som omedelbar verkan därav en hel del nya medlemmar. — Den 11 april gav föreningen en soaré för att skaffa pengar till namninsamlingen. Programmet upptog musik, "Madame Antis" mycket uppskattade programtal och till sist fru Frigga Carlbergs gamla, men alltid roliga "När begreppen klarna". Samkvämet efteråt slutade med en livlig boston och, som alltid här, rådde en glad och festlig stämning.

Krokstrands F. K. P. R. hade den 21 april

ordinarie sammanträde, varvid ansvarsfrihet beviljades styrelsen för 1912. Vidare behandlades förslag till namninsamlingens ordnande, och beslöts att namninsamlingen ofördröjligen skulle taga sin början.

Malmö F. K. P. R. firade den 13 april sin 10-årsfest efter ett program, som upptog musik, sång, historik på vers av fru Gren-Nilsson samt pjäsen "Hur kvinnorna fingo politisk rösträtt".

Mariefreds F. K. P. R. (filial till Strängnäs F. K. P. R.) hade den 14 april möte å arbetareföreningens lokal. Till platsombud valdes telegrafkommissarien fröken Maria Fogelkvist. Föreningen fattade beslut om anordnande av studiecirklar för vilket ändamål man hade erhållit vederbörligt tillstånd att få använda rådhusalen. Å första studiecirklern kommer ett föredrag att hållas av Fredrika Bremer, närmast föranlett av den pågående insamlingen för resande av hennes staty. Den förestående namninsamlingen för stödande av kravet på kvinnans politiska rösträtt skulle omedelbart taga sin början. Upplysande flygblad i denna fråga komme de närmaste dagarna att åtfölja Mariefreds Tidning, varefter namninsamlingen skulle börja.

Motala F. K. P. R. höll den 1 april sitt första ordinarie sammanträde för 1913. Av årsberättelsen framgick, att föreningen som den 1 jan. 1912 räknade 12 medlemmar och den 1 jan. 1913 70, under året ökat med 58, alltså mer än fendubblats. Även under innevarande år fortgår denna kraftiga tillväxt, ty den 1 april inskrevs nr 100. Detta är huvudsakligen den nitiska ordf., doktorn Margit Holmgren-Ekmans, förtjänst. För att ingen intresserad kvinna av ekonomiska skäl skall behöva stå utanför föreningen, beslöt den att jämte den ordinarie årsavgiften å 1 kr. även intaga medlemmar mot erläggande av endast avgiften till Landsföreningen 35 öre. Därigenom skulle, trodde man, i samband med namninsamlingen, även en kraftigare agitation för vinande av aktiva medlemmar i F. K. P. R. kunna åstadkommas. Revisionsberättelsen upplästes och ansvarsfrihet beviljades styrelsen. Namninsamlingskommittén redogjorde för sitt förberedande arbete, vilket dock icke ännu avslutats. Efter förhandlingarna vidtog ett angenämt samkväm, varunder en av medlemmarna höll ett kortare föredrag.

I Piteå F. K. P. R. höll föreståndarinnan för flickskolan i Luleå, fröken Anna Svensson, den 6 april föredrag om kvinnornas rösträttsfråga. Talarinnan framlade de skäl, som tala för införande av politisk rösträtt för kvinnor samt slöt med att rikta en energisk maning till alla kvinnor att genom talrika underskrifter å namninsamlingslistorna skapa en imponerande opinion för det förnyade regeringsförslaget om den kvinnliga rösträtten vid nästa års riksdag.

Rönninge F. K. P. R. hade söndagen den 20 april sitt ordinarie möte. Sedan en del föreningsfrågor avhandlats enskilt med föreningsmedlemmarna, som nu utgöra 42 st., därav 2 manliga, höll fru Ella Billing från Stockholm föredrag över "Kvinnorösträtten från rättvisans och statsnyttans synpunkter"; musik för sång, orgel och piano utfördes och "Svenska kvinnors medborgarsång" av Emil Sjögren sjöngs unisont av de till ett 70-tal uppgående mötesdeltagarna. Mötet, som ägde rum i ordförandens för Rönningeföreningens bostad, präglades av hjärtligt samförstånd och lämnade det bästa intryck.

Vid **Skara F. K. P. R:s** samkväm den 8 april upplästes och åhördes med livligt intresse prof. Montelius' lilla skrift: "Huru länge har kvinnan betraktats som mannens egendom", varuti han framställer äktenskaps historia från äldsta till nuvarande tid.

Skellefteå F. K. P. R. hade den 11 april årsmöte. Revisionsberättelsen upplästes och styrelsen beviljades ansvarsfrihet. Till ordförande valdes fröken Nanna Lundén och till vice ordf. fru Anna Nordmark. Vid föregående föreningsmöte hade tillsatts en kommitté för att utarbeta förslag till program för föreningens läsaffnar. Detta program framlades och godkändes. 3 läsaffnar komma att hållas. På den första föreläses om prästval, på den andra om prostitutionen och lösdriverlagen och på den tredje om Fredrika Bremer. Därjämte beslöt att som fyllnads läsning använda "Kvinnornas rösträtt i skilda länder" av Alice Zimmermann. Söndagen den 6 april hade föreningen anordnat offentligt möte. Fru Ella Billing talade om "Kvinnan och sam-

hällsfrågorna". Det stämmingsfulla, av värme och godhet burna föredraget, beredde åhörarna en högtidsstund sådan som de så alltför sällan få glädja sig åt.

Strömstads F. K. P. R. hade den 3 april ordinarie möte, varvid års- och revisionsberättelserna upplästes och godkändes. Därefter behandlades den planerade opinionsyttringen och beslutades att namninsamlingen skulle börja måndagen den 14 april. Den 8 april hölls ett opinionsmöte i ordenshuset, som var i det närmaste fullsatt. Fröken Ingrid Nilsson hälsade med några hjärtliga ord de närvarande välkomna, varefter fröken Signe Wollter från Trollhättan talade över ämnet "De svenska kvinnornas opinionsyttring", vari hon påvisade det berättigade i kvinnans krav på politisk rösträtt. Det innehållsrika, livligt framförda föredraget åhördes med spant intresse och belönades med en kraftig applåd. Fosterländska sånger sjöngos före och efter föredraget. Efter mötets slut inbjödo föreningsmedlemmarna fröken Wollter till en enkel tesupé å Grand Hotell, varvid i flera tal tolkades såväl enskilda som föreningens tack till fröken Wollter för det stora och självupoffrande arbete hon utfört för de svenska kvinnornas frigörelse.

Söderköpings F. K. P. R. hade den 15 april ordinarie sammanträde i hushållsskolan. Mötet öppnades av ordf., fröken Annie Nyström, som påminde om hur föreningen vuxit under den gångna tiden. Års- och revisionsberättelserna för 1912 upplästes, och full ansvarsfrihet beviljades styrelsen. Efter sammanträdet slut följde samkväm, varvid fru Malla Grönlund höll ett intressant föredrag om "Kvinnorörelsen". Föredraget belönades med livliga applåder. På ett föregående möte utsåg föreningen en kommitté, bestående av tio personer, som skall ombesörja arbetet med namninsamlingen i Söderköping och dess omnejd.

Trollhättans F. K. P. R. hade torsdagen den 17 april sitt ordinarie aprilmöte, varvid års- och revisionsberättelse för 1912 föredrogos. Av årsberättelsen framgick, att föreningen under det förlutna året koncentrerat sitt arbete på att stärka organisationen. Under året hade hållits 21 möten av olika slag, offentliga och enskilda. Föreningen räknade vid årsskiftet 175 medlemmar.

Växjö F. K. P. R. firade den 9 april sin 10-årsfest. Festen, som var till trängsel besökt, öppnades med sång av fröken Helfrid Rappe, ackompanjerad av fröken Sigrid Christerson. Festföredraget — ett formfulländat och sakrikt föredrag — hölls av d:r Gulli Petrini, och efter dess slut överlämnades till henne en utomordentligt vacker rosenbukett från föreningsmedlemmarna. Nästa nummer å programmet var "gästutträdande av Madame Anti". Det befanns vara fröken Inez Malm, som här dokumenterade sig som en förträfflig monologfram-sägerska, och monologen var en dräpande satir mot den sorts åskådning, som ropar på bevis, men därunder icke vill låta nöja sig med — fakta och statistik. Det behöves väl icke sägas att satiren var varmt rösträttsagitorisk. Samma var förhållandet med den därpå spelade enaktaren "Hur kvinnorna fingo politisk rösträtt". De agerande voro icke färre än ett halvt tjog, alla damer ur föreningens egen krets. Alla skötte sig förträffligt och några av de spelande visade betydande skådespelartalang. Bifallet vart ock bedövande och hela sällskapet måste efteråt fram för att mottaga publikens hyllning.

Umeå F. K. P. R:s offentliga möte den 7 april hade samlat en till ungefär 200 personer uppgående åhörarekrets, som med livligt intresse lyssnade till fru Ella Billings i sak lika gedigna som i form fulländade föredrag över "Kvinnan och samhällsfrågorna". Talarinnans egen rika erfarenhet från olika sociala verksamhetsfält förlånade hennes framställning den påtaglighet och vederhäftighet som endast verklig fackkännedom ger.

Forts. i nästa n:r.

Dalarnas länsförbund

av L. K. P. R. bildades den 17 april på sammanträde i Falun med ombud från de olika föreningarna. Till årsmötet i oktober fungerar en interimstyrelse med dito arbetsutskott, det senare bestående av fröknarna Anna Holmquist, Emilia Johansson och Valborg Olander, Falun, samt friherinnan Ellen Palmstierna, Grycksbo, och fru Maria Widigsson, Borlänge.

Opinionsyttringen.

Presskampanjen fortsätter.

Skriv inte på! Så lyder det senaste lysteringsord, som av högerns ledarskribenter lancerats i landsortspressen. Visserligen göres det medgivandet att petitionsrätten är fri, och att det inte är något att säga om, att de kvinnor, som sympatisera med kvinnörörelsen och satt sig in i vad "petitionen" verkligen innebär, gå med. Man tar emellertid för avgjort att agitationen för namninsamlingen skall bedrivas på ett "ovederhäftigt och tvetydigt sätt" och anser det av synnerlig vikt att detta "kommer i offentlighetens klara ljus". Högerpressens meningsfränder uppmanas att noga följa rörelsen och att bringa till dess kännedom "där något särskilt finnes att uppmärksamma". Rösträtt för kvinnor tillåter sig uttala den förhoppningen att sådant i första hand bringas till dess kännedom.

I en ledande artikel säger *Uppsala Nya Tidning*:

"Det är klart att när Sveriges höger nu alldeles klart och tydligt ställt sig emot kvinnans rösträtt som den gjorde mot de utestängda $\frac{3}{4}$ miljon av män, så skall högerns press söka på allt sätt förvräda avsikten med den kvinnliga masspetition, som nu skall sättas i gång. Man anlitar den gamla vanliga arsenalen och tar fram de gamla buckliga basunerna", och *Söderköpings Posten* konstaterar att högerpressen icke drar sig för "att med hänets och löjets simpla vapen bekämpa insamlingsarbetet i den mån så ske kan."

Priset i denna ädla tävlan tar utan tveivel det numera på detta område kända *Skånska Aftonbladet*, som börjar med att förklara att

"hela kvinnörörelsen i vårt land uppbäres av en del kvinnor, som skaffat sig detta intresse för att utfylla sin tid", ett påstående, som även den flyktigaste blick i L. K. P. R:s årsberättelse skall jäva. Våra under arbetsbördan i hemmen, i skolor, på kontor och i fabriker dignande medlemmar skola le. Och vad skola alla i F. K. P. R. enrullerade mödrar och lärarinnor säga, då de få veta att

"de kvinnor som fordra rösträtt äro just de kvinnor som äro minst värda för samhället, kvinnor som icke äga en känsla för vad som ger ett land och ett folk styrka, nämligen familjelivet och en god fostran av det unga släktet."

I en spaltlång ledare inrymmer *Skånska Aftonbladet* för övrigt det mesta av de argument, som vi blivit vana att höra från en Hildebrands, en J. F. Nyströms mun. Eller vem känner icke igen följande:

"Det ligger något för både känsla och tradition motbjudande uti, att en kvinna som har flera små barn skulle av medborgerliga plikter kallas upp till riksdagen under det mannen sitter hemma och sköter om barnen. Kvinnorna borde om några vara fria från det politiska livets gift och smuts."

De speciella områden i lagstiftningen, där kvinnorna skulle kunna göra insatser, tillgodogöres lika bra genom uttalanden på kvinnomöten. För den skall behöva icke familjelivet och barnens uppfostran äventyras.

Skulle en allmän rösträtt komma kvinnorna till del i samma förhållande som männen, så innebure ju detta att Sverige bleve styrt av kvinnor och ej av män."

I dessa folkpensioneringsförslagens dagar låter det där om kvinnomötenas fördel allt bra underligt. Risken av ett kvinnoregemente lär icke vara stor i ett land, där det proportionella valsättet tillämpas. Något kvinnoregemente har icke heller försports från de länder, där kvinnörörelsen är genomförd. I Norge, där kvinnorna två gånger gått till val, sitter ingen enda kvinna i stortinget, och alla politiska partier äro där ense om den nu begränsade kvinnörörelsens utsträckning till allmän.

Under rubriken "Våra rösträttsfruntimmer" avhånar *Göteborgs Aftonblad* det svenska rösträttsarbetet.

"Det kan ha sitt lilla intresse", säger tidningen, "att jämföra våra svenska kvinnörörelsestridskampars naiva och fredliga stridsmetoder med deras engelska medsystrars."

Visserligen få vi vara glada över att få ha våra fönster och brevlådor i fred, men

PROMENADDRÄKTER

Kappor, Rid- & Sportdräkter, Pälsar & Supé-Kappor
förfärdigas med elegant snitt och till billiga priser.

H. SALMONSONS DAMSKRÄDDERI

S:t Paulsgatan 6 C, 1 tr.

A. T. Söder 31 29.

vi måste dock beklaga Sveriges kvinnor, om de låta locka sig av den sortens minst sagt tvivelaktiga upplysning, som i dessa dagar bjudes dem."

Hallands Posten har otvivelaktigt rätt, då den säger:

"Det ligger icke för den svenska kvinnans röst att bullra och väsnas. Hon vet, att hennes sak är rättvis, och därför hoppas hon alltjämt, fastän högern slagit dövörat till gång på gång, att hennes krav, liksom fallet varit i en del utländska stater, slutligen skall avgå med seger. Men just det, att den svenska kvinnan icke väsnas, använder högern som ett av argumenten, när den nekar henne rösträtt."

Angående opinionsyttringens formulering, som fortfarande väcker högerpressens bekymmer, anmärker *Karlstads-Tidningen*:

"Frågorna äro typiska för dem som vilja motverka och försvaga en meningsyttring. Just på sådana där formuleringar är det de rida upp: det skall icke sägas så, att den ena kan tyda det på det ena sättet och den andra på det andra, utan det skall sägas bestämt och preciserat ifrån att det gäller endast och allenast vad de själva vilja och ingenting annat, så att alla som icke tycka alldeles lika med dem känna sig förhindrade att skriva på. Med andra ord en massanslutning till kravet skall omöjliggöras. Men nu är meningen att om möjligt uppnå en sådan massanslutning, och i överensstämmelse med det syftet har kravet förstärkt nog formulerats så allmänt, att ingen kvinna för den skull må behöva känna betänkligheter att skriva på, för så vitt hon verkligen vill framgå å den stora sak petitionen gäller. Alldeles samma slags allmänna formulering användes, och av alldeles samma skäl, när de rösträttslösa männen för femton år sedan petitionerade för sin medborgarrätt."

Och om åldersgränsen 18 år säger samma tidning:

"Meningen med de många undertecknarna är väl i detta som i andra liknande fall att få uttröt, inte hur många som fördjupat sig i de politiska frågorna utan hur många som känna en viss reform såsom riktig och önskvärd. — — —"

Det har för övrigt från rösträttsledningen utfärdats uppmaningar till de kvinnor mellan 18 och 21 år som anteckna sig på listorna att också angiva sina födelseår. Men skulle också så illa vara att icke dessa uppmaningar i alla fall efterkommas, så finns ju för de kinkiga den enkla utvägen att ur statistiken inhämta hur många procent kvinnorna i nämnda ålder utgöra av hela antalet kvinnor i landet och sedan betrakta samma procentantal av de på listorna tecknade såsom "mindrevärdiga" — det blir med säkerhet icke för lågt. —"

Även *Stockholms-Tidningen* upptar till bemötande i en ledande artikel invändningarna mot formuleringen och säger:

"Det har anmärkts mot formuleringen av opinionsyttringen, att den lämnar oavgjort, hur långt kvinnorna gå i sitt rösträttskrav, om de fordra likställighet med männen eller vidare eller snävare gränser än vad som gäller för männen. Företrädare för dessa tre olika meningar finnas som bekant inom de kvinnliga rösträttsleden. Man torde kunna utgå ifrån, att det är med full avsikt, som formuleringen gjorts sådan, att den lämnar rum för alla dessa olika ståndpunkter, och detta låter sig ju fullkomligt försvara därigenom, att det icke här är fråga om en petition, vari vissa krav framställas, utan endast om en opinionsyttring, avsedd att ådagalägga ohållbarheten i påståendet om kvinnornas likgiltighet eller rent av motstånd mot rösträtt."

Dagens Nyheter förvånar sig icke över att invändningarna lancerats av kvinnor tillhörande ett mot kvinnörörelsen fiendligt parti. "Men väl kan man ha rätt att förvåna sig över naturen hos de gjorda inkasterna." Som bekant tillkommer äran att redan vid namninsamlingens start ha försökt "sticka käppen mellan hjulekrarna" fröken Cecilia Milow. Märket Regan har i samma tidning karakteriserat fröken Milow som "den svenska kvinnövräldens, en-

Resebrev från Norrland.

"Nu börjar det ljusna över Norrland" är det rop, som möter den söder ifrån kommande främlingen, som i vårbrytningstiden söker sig väg upp till dessa fjärran trakter.

Den långa mörka vinterdagen måste vika för solen och ljuset, och de slumrande naturkrafterna börja åter vakna till liv. De frigjorda strömmarna ila muntra och yrvakna mot sitt mål, och allt bär präg av uppvaknande och pånyttfödelse. Allt detta har en förunderlig inverkan på människorna här uppe; det livar och lyfter dem och öppnar deras sinnen, de bliva varma och mottagliga för allt det goda, ljusa och friska som tidsströmmen för med sig även till deras avlägsna bygder.

Det var ju därför icke underligt att jag, då jag de sista dagarna i mars kom hit upp för att hålla föreläsningar i de kvinnliga rösträttsföreningarna, över allt mötet av sympati och förståelse. Talrikt besökta möten över allt vittnade om det intresse, som särskilt under de senaste åren samlats kring vår fråga, och de många nya medlemmar, som efter mina föredrag begärde inträde i föreningarna, vittnade kraftigare än något annat om, att det i mer än en bemärkelse börjar ljusna över Norrland.

I Luleå, där jag började min turné, har medlemsantalet vuxit raskt under senaste året under fröken Märta Buchts kraftiga ledning, och särskilt glada voro de där att ha fått sin landshövdingiska med i arbetet. Denna ädla, varmhjärtade kvinna har på mer än ett sätt visat sig äga förståelse för de stora frågorna i tiden, och varmt socialt intresserad som hon är, räcker hon ofta en hjälpsam hand åt de lidande och hjälpbehövande i samhället.

Lilla Haparanda med sina 1,500 invånare har nära 70 medlemmar i sin förening, och goda utsikter finnas att föreningen skall gå framåt, men så ha de också dugande krafter, som äro i verksamhet för att föra fram saken här. Det är nog icke blott inom rösträttsföreningen som Mia Grapes namn har klang och gehör, och vid hennes sida stå många särdeles vidsynta och energiska kvinnor.

Det hade sagts att Neder Kalix var en av de svagare länkarna i vår kedja här uppe, men redan innan jag stiftat bekantskap med föreningen i sin helhet, — jag hade blott träffat ett par av styrelsemedlemmarna — kunde jag förstå, att ryktet en smula överdrivit. De, som varit de ledande krafterna inom föreningen här, ha dock genom en dryg arbetsbörda på annat håll varit hindrade att nedlägga så mycket arbete inom föreningen, som verkligen behövs för att riva ner den mur av fördomar och okunnighet, som särskilt från männens sida möt dem. Men nya friska krafter införlivades nu med styrelsen, och jag är förvissad om, att Kalixföreningen ej kommer att svika i kampen.

Ungefär liknande var förhållandet med föreningen i Boden, som dock nu rycktes

kannerligen den svenska kvinnörörelserörelsens samvete".

"Om nu någon invänder", säger Regan, "att fröken Milow veterligen icke tillhör rösträttsrörelsen och att hävderna ännu tåga med vad hon utträttat i dennas tjänst, så bör denna någon veta att detta gör absolut ingenting till saken. Ty, som bekant, äro de flesta personers samveten betydligt känsligare på områden där de absolut ingenting ha att skaffa än när det gäller deras egna angelägenheter — något varpå den politiska debatten så gott som dagligen torde lämna fullgoda bevis."

RYNKTIKTUR

Majorskan Edmann

borttager rynkor och pormaskar. Har en underbar förmåga att föryngra och försköna, ty hyn blir skär och genomskinlig. Anses vara det yppersta medel i sitt slag. I parti och minut i

FRANSKA PARFYMMAGASINET
Hovleverantör

21 Drottninggatan 21, Stockholm

samt i förmåsta Parfymaffärer.
(A. F. 1556).

upp till livskraftighet, och många nya medlemmar anslöto sig.

I Gällivara ha vi ju vår präktiga fru Hellborn, som sedan flera år tillbaka är föreningens ordförande. Vid mitt besök här hade det oturats så, att alla lokaler, lämpliga för föreläsning, voro upptagna för andra ändamål. Men som genom ett trollslag var häradsövding Hellborns ståtliga salong förvandlad till föreläsningssal, och en talrik och andäktigt lyssnande åhörarskara hade inom kort fyllt densamma. Aldrig finner man så uppoffrande och oegennyttiga människor, som bland röst-rättsvännerna.

En av våra nyaste föreningar är Kiruna, bildad av fröken Ester Holm, som också är dess ordförande. Bliv ej allt för överraskad, då jag säger, att den föreningen redan räknar 150 medlemmar och att nya anmälningar inkomma varje dag.

Det märks, att det växer fort i dessa trakter, då ljuset en gång bryter in.

Skellefteå tycks vara en av de mera svårbrutna trakterna av Norrland. Fastän det visst icke saknas dugande krafter, som här arbeta för saken, har det dock ej lyckats dessa att få något varmare intresse till stånd. Vi hoppas dock gott för framtiden även för Skellefteå, och det händer ju ofta, att det samhälle, som sovit länge, vaknar med så mycket friskare krafter.

Att Umeå var en god jordmån för rösträttsidéerna, det visste vi ju redan förut, men ett måste jag säga, att det är på få ställen man möter så klartänkta och vidsynta moderata kvinnor som här. De stå tydligen, vad rösträttsfrågan beträffar, på en fullkomligt självständig mark, och det skulle nog icke gå att med skrämskott av vad slag det vara månne förmå dem att svika sina plikter i den stora rättfärdiga kampen.

I Sundsvall hade alla därvarande kvinnoföreningar sammanslutit sig och anordnat ett möte för att göra ett uttalande i folkpensioneringsfrågan. Bortåt 300 personer, män och kvinnor, hade samlats i den ståtliga stadshussalongen, och stort intresse för den föreliggande frågan var att spåra över allt. Mötet antog enhälligt den förut på flera platser antagna resolutionen med de förändringar, som frågans nuvarande läge nödvändiggjorde.

Vid de samkväm som följde efter möten lite varstades dryftades livligt frågan om namninsamlingen. Arbetet med densamma är nu i full gång här uppe och beredvilliga krafter sluta sig allt jämt till "dragarelaget", så att goda utsikter finnes för att vi skola nå det resultat som vi hoppas.

Den 2 mars i år bildades Alby F. K. P. R., och den räknar nu 98 medlemmar. Man blir verkligen varm om hjärtat, då man ser ett så varmt intresse och en så brinnande längtan att få utblicka in i frågan, som den här rådande. Den lilla godtemplarsalen var snart fylld till sista plats, och i tamburen utanför samlades så många, som den kunde rymma. Det var rent av med andakt de närvarande lyssnade till mina ord, och jag hade här en tydlig förnimmelse av att åhörarnas hjärtan klapade i takt med mitt eget.

Bevarande minnet av denna färd i kär hägkomst sänder jag härmed till alla vännerna där uppe mitt varma tack för all den gästfrihet och hjärtlighet, med vilken de över allt mottagit mig, och uttalar den förhoppningen, att alla de, som med intresse lyssnat till mina ord må ställa sig i deras led som kämpa för sanning och rätt.

Stockholm den 14 april 1913.

Ella Billing.

De Bergman-Österbergiska samhällskurserna.

Skaraborgs län.

Den 3 april togo de av jur. kand. Eva Andén ledda kurserna sin början i Skaraborgs län. Normalkursen, bestående av fyra föreläsningar, den första om kommunernas organisation och förvaltning, den andra om fattigvårds- och barnavårdslagstiftningen, den tredje om äktenskapslagstiftningen och den fjärde och sista om socialförsäkring och yrkeslagstiftning, har hittills hållits på tre platser, Hasslerör, Hofva och Gullspång. Intresset har varit stort, och också åhörarantalet betydligt växt, beroende på särskilda lokala förhållanden. Största antalet åhörare var i Gullspång, på äktenskapslagstiftningen, bortåt 200 eller Missionshuset fullt. Samma föreläsning samlade i Hofva 180-190, äfven där så många som rymdes i den upplåtta lokalen, Tingshuset. På de övriga föreläsningarna har antalet växlat mellan 50 och 100.

Kursen pågår för närvarande i Hellekis och kommer sedan att förläggas till Lidköping, där endast en föreläsning hålles, Säved, Grästorp, Floby, Mullsjö, Brandsorp och Udenäs samt möjligen Tibro. På en del av dessa platser blir det endast två eller tre föreläsningar. E. A.

Älvsborgs län.

De av Trollhättans F. K. P. R. anordnade samhällskurserna i Älvsborgs län avslutas inom april månad. Sex kurser ha hållits inom olika socknar på rama landsbygden och ämnesgrupperna I, II och III ha genomgått.

Föreläsare ha varit (grupp I): Hr H. Björkvist, (grupp II): fröken Augusta Björkvist, (grupp III): fröken Signe Wollter, samtliga från Trollhättan. I en socken har skolan upplåtits, i övriga socknar ha kurserna hållits i ordenshusen, som alltid välvilligt och mot billig hyra ställts till förfogande. I allmänhet ha föreläsningarna måst förläggas till söndagarna, då kvinnorna ha bättre tid att gå de långa vägarna. Förklarligt nog ha kvinnorna visat större intresse för fattigvårds- och äktenskapslagarna än för kommunernas organisation. I synnerhet ha äktenskapslagarna väckt förvåning hos både män och kvinnor. På ett ställe var det en gammal man, som, efter ett föredrag i detta ämne, kom fram till föreläsarinnan och sade i upprörd och allvarsam ton: "Då vore allt bra, om ho' kunne få di där åringerna ändrade."

För att vara i dessa trakter har intresset varit livligt, och vi äro tacksamma för att vi blevo satta i tillfälle att utföra detta upplysningsarbete. S. W.

Kvinnorna och reglementeringsfrågan.

Kvinnornas abolitionistkommitté i Stockholm hade den 19 april i K. F. U. K:s tillträngsel fullsatta sal anordnat ett protestmöte mot prostitutionens reglementering.

Talare voro fröknarna Anna Roos och Maria Sandström, dr Karolina Widerström och fru Anna Höjer. Av dessa redogjorde d:r Widerström för de förslag, som framlagts av reglementeringskommitténs majoritet och dess reservanter. Talarinnan dröjde särskilt vid det olämpliga och orättvisa i lösdruvarlagens tillämpning på de s. k. helyrkesprostituerade.

Samtliga anföranden mottogs med livligt bifall och enhälligt antogs en resolution, vari uttalades en kraftig protest mot bibehållandet av det s. k. reglementeringssystemet, samt även emot det av den kungliga kommitténs majoritet framställda önskemålet att lösdruvarlagen skulle förklaras äga tillämpning på de s. k. helyrkesprostituerade kvinnorna.

Även betonades, att enligt mötets mening de åtgärder samhället finner sig böra vidtaga till förekommande av de smittosamma könssjukdomarnas spridning böra utan våld riktas mot båda könen.

Slutligen uttalades den förhoppningen, att regering och riksdag vid sina beslutsfattande i denna sak måtte bygga på det förslag reservanterna framlagt.

Rösträttsmöte i Stocksund.

Den 16 april hölls ett rösträttsmöte i Stocksunds kommunalrum, som var tillträngsel fyllt redan en halvtimme tid före mötets början. Den trevliga lilla salen, som är köpingens enda församlingslokal, var festligt smyckad med flaggor, blommor och girlander, och vitklädda unga flickor utdelade flygskrifter och tidningar bland mötesdeltagarna. Sedan mötets ordförande, fru Signe Hallberg, hälsat de närvarande välkomna, angav fröken Anna Ljungberg i ett kortare anförande skälen för namnsamlingen och de grundsatser, som skola följask vid densamma. Fru Else Kleen tog därefter till orda och klargjorde på sitt vanliga briljanta, energiska och medryckande sätt den kvinnliga rösträttsfrågan. Hennes kraftiga anmaning till de församlade att var i sin stad verka för den pågående namnsamlingen, hälsades med livligt bifall. Sedan fröken Leontine Åkerström deklamerat Sigrid Leijonhufvuds kantat, framträdde fru Mathilda Jungstedt, hälsad av stormande applåder. Med hänförelse lyssnade församlingen till den sköna, fulltoniga rösten — det var första gången fru Jungstedt sjöng offentligt i Stocksund, vars villasamhälle hon ju tillhör. Ackompanjerad av fru Alma Grönfeldt, Stocksund, gav hon ej mindre än fyra nummer till bästa, till sist hyllad med verklig ovation.

Fredrika-Bremer-statyfonden.

Flera av de kvinnoföreningar i landsorten, till vilka statykommittén vänt sig med listor, hava visat ett glädjande intresse för saken. — I Arvika hava sålunda — för att nämna några exempel — därvarande avdelningar av F. K. P. R., Fredrika-Bremer-Förbundet, Vita bandet och K. F. U. K. gemensamt tagit initiativet till en konsert, vars till 165 kr. uppgående behållning överlämnats till fonden. I Göteborg hava genom sällskapet Iris insamlats 410 kr.

Mognad!

I Stockholms Dagblad för den 14 april läses under rubriken "Till Sveriges regering från Sveriges ungdom" ett av hr Johannes Heüman undertecknat förslag till uttalande i försvarsfrågan avsett att tillställas regeringen från "den unga generation, vilken i nödens tid skulle värna fädernas land." De som skulle deltaga i en sådan demonstration äro — ungdomen från universitet, elementarläroverk, folkskolor, fabriker, kaserner och flottstationer. Vad säger fröken Milow?

Från vår läsekrets.

Svar till fru Carlberg.

Att i den redogörelse för Lunds F. K. P. R:s tioårsfest, som inlutt i Rösträtt för Kvinnor, pjäsen "När kvinnorna flngo rösträtt" kommit att betecknas som "översatt och lokaliserad" av fru Frigga Carlberg, beror uteslutande på ett misstag av referenten, ett misstag, som kanske ligger nära till hands, fast pjäsen på affischerna endast betecknats som översatt av fru Carlberg. Den lokalisering, som förekom, företogs av undertecknad och bestod endast och allenast i ett försvenskande av personnamn och ortsnamn. Jag ansåg mig emellertid ha fru Carlbergs tillstånd att göra detta; hon hade nämligen, då hon av ren vänlighet hitsände sitt koncept till översättningen, innan bemyndigandet ännu kommit från England, skrivit: om ni sedan själva vilja försvenska namnen, står det er fritt.

I ett privatbrev, som jag erhållit från fru Carlberg i dag, säger hon, att detta yttrande berodde på, att hon då hade för avsikt att anhänga om författarnas bemyndigande jämväl till lokalisering, men att hon senare övertog denna plan, samt att jag mycket väl visste detta, emedan hon muntligt talat med mig därom. När fru Carlberg så bestämt minnes detta, så vill jag ju icke förneka möjligheten härav; men detta har då så komplett fallit ur mitt minne, att jag icke ens nu, då jag påminns därom, har den minsta tillstympelse till erinran härom. Jag ber emellertid gärna fru Carlberg om ursäkt för mitt dåliga minne, fasthåller bara, att jag, då jag ändrade dessa namn, var i fullkomligt god tro.

Lund den 20 april 1913.

Anna Wicksell.

ROHTLIEB & COMP.

Innehavare:

Översättarinnan EMILIE KULLMAN

Kontor:

Nyrogatan 26, Stockholm.

Prima Anthracit i olika krossningar.
Hushållskol, Cokes,
Marle-Briketter till billigaste priser.

Riks Tel. 40 62.

Allm. Tel. 78 39.

(K. R. 403)

D:r Elin Beckmans Hel Luftsinstitut,

Barnhusgatan 12. Riks 105 52. Sthlms-Tel. Br. 45 52.
Rådfrågnings-tid: Vardagar halv 3-4.

Behandling av reumatism, gikt, efterbehandling av ledsador, neuralgier, frostsador och vissa fall av börjande ålderdomsbrand. OBS! Kan även anordnas i patientens hem. (A. F. 1421)

Ärade Damer!

Vem av Eder vill ej öka sina inkomster med 5 kr. pr dag? Detta kan ske genom att till vänner och bekanta sälja det nya skönhetsmedlet »Anatol», som betingar ett minutpris av 2 kr. pr fl. Sändes direkt från fabriken till ett pris av 1 kr. pr st. om minst 10 fl. rekvireras, fraktfritt mot försökslikvid. Agenter antagas. Begär prospekt. **Anatolfabriken**, Riks 110 32. Vikingagatan 11, Stockholm. (A. F. 1399)

Riks 28 23 **Stockholms Express** Allm. 28 23
(Inneh. A. Lundgren)

14 **Holländaregatan** 14
verkställer:

Transporter av Pianon, Kassaskåp, Ljuskronor etc.

Flyttningar (från våning till våning) in- och utrikes.

Packning av Konstsaker och Antikviteter, Budskiekningar, Förtullningar, Distributioner billigt och under garanti. (A. F. 1557)

M. Nilssons Bokbinderi

Appelbergsgatan 48, Stockholm

Allm. Tel. 280 42

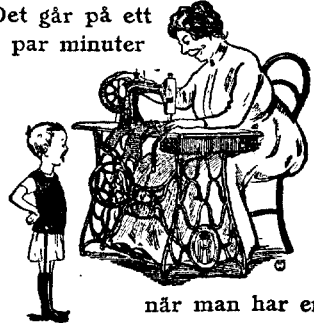
utför allt vad till yrket hörer.

Order till landsorten emottagas.

Förstklassigt arbete! Moderata priser! (A. F. 1533)

Lugna dej, pojke!

Det går på ett par minuter

när man har en

husqvarna
Symaskin.

Förmånliga afbetalningsvillkor.

Till våra korrespondenter!

Insänd föreningsmeddelanden i tid! Senast den 8, resp. den 23 i varje månad måste de vara oss till handa för att inflyta i nästföljande nummer.

Alla meddelanden skrivs endast å ena sidan av papperet!
Red.

Rösträtt för Kvinnors

nionde nummer 1913 innehåller bl. a.:

Flugan på utvecklingens hjul.
Samhällskurser i sommar.
Kvinnorna och pensionsförsäkringsförslaget.
Av Anna Åbergsson.
Handskan är kastad. L. K. P. R. och Ungsvenska förbundet.
Agitationsmötena för namnsamlingen i Stockholm. Av Spectatrix.
En fråga till Sveriges män. Av Maria Almén.
Namnsamlingen.
Sommarens internationella rösträttsmöten.
Opinionsyttringen. Presskampanjen fortsätter.
Resebrev från Norrland. Av Ella Billing.

P. A. Colljins

Extra Prima
o. Prima
Bomullslärf.
Marknadens
bästa
kvalitéer.

(A. F. 1448)

AFFÄRSREGISTER

Behöver skorna lagas?

så vänd Eder till Svenska Skosulningsfabriken, Norrlandsgatan 21. Skorna hämtas och hemsändes efter tillsägelse på allm. 248 40 eller riks 62 77. Obs! Billiga priser och prima materialier. (A. F. 776)

FRU EDITH JOHANSSONS Damskrädderi

rekommenderar sig härmed i ärade kunders benägna hågkomst. (Obs. priserna de vanliga).

Tel. Riks 60 99. Allm. 60 20. Bemärk nya adressen BIRGER JARLSGATAN 18, uppg. D, 1 tr. (A. F. 1371)

HAR NI KYLDA HÄNDER

grov, rynkig eller röd hud, använd då endast den berömda och mest välgörande **Hudcrämen Skin Food**. Pris 1:25 och 2 kr. pr burk. Sändes mot postförsäkring (porto 40 öre) endast från

GUSTAF E. LINDSTRÖM

Holländaregatan 8 B, Stockholm C. (A. F. 1384)

Agnes Hallbergs Modeaffär

Upplandsgatan 25

rekommenderas. Smakfulla hattar, moderata priser. Sorghattar på lager.

Allm. Tel. 116 02. (A. F. 797)

Stockholms Ritkontor

rekommenderar sina i alla prislägen smakfulla och vackra handarbeten. Ritningar till broderier för klädningar utföras i extra vackra mönster.

Huvudaffär: Drottninggatan 30.

Filialer: Humlegårdsgatan 11, St Paulsgatan 1, Upplandsgatan 34. (A. F. 1401)

Ateljé Central.

Om Ni vill ha väl utförda porträtt och billiga priser, gå till Mästersamuelsgatan 71, andra huset från Vasagatan. Hiss. Visit 3 kr., kab. 5 kr. pr puss. **Ateljé Central.**

Välj ett vackert arbete hos

ESTHER FLYTBORG
Tapisseriaffär

Götgatan 15, 1 tr. Malmkillnadsgatan 48 A
Allm. Tel. 30687 Allm. Tel. 4825
Vesterlånggatan 52, Allm. Tel. 21847

Alma Lundborg

1:a klass Damfrisering - 25 Birger Jarlsgratan - A. T. 24725

Eleganta kamningar, champonering, alla slags hårarbeten m. m. Försäljer det beprövade hårmedlet

"REKORD",

som på kort tid återger grått hår sin ursprungliga färg. Absolut oskadligt, ingen färg!
Inga gråa hår mer! (A. F. 1499)

OBS!

Önskar ni stilfulla och välgjorda möbler? Gör då ett besök

MÖBELAFFÄREN

Gamla Kungsholmsbrogatan 26, Malmkillnadsgatan 19

A. P. Anderson.

Hotell, Matsalar o. d.

MÜLLERS CAFÉ

16 Norrlandsgatan rekommenderas. Särskilda matsalar för damer. Stora hygieniska Matsalar 1 tr., känt för sin goda, välglagade mat. Å nedre botten servering efter tyckt och avenskt mönster. Obs! Stor rabatt vid köp av kupper. Obs! Ett omtyckt kaffe serveras hela dagen. Öppet till kl. en kvart före 12.

Hotell Hägglund

Innehavare: H. Brolin

Nära Centralstation 36 Vasagatan, Stockholm Vid Central-Posthuset

Rekommenderar sina hemtrefliga och tysta rum till moderata priser. Rikstel. 37 02. Allm. tel. 116 73.

Emma Grönbergs Pensionat

15 A Norrlandsgatan 15 A

(2 min. väg från Norrmalmstorg och Kungsträdgården)
Tysta, komfortabla möblerade rum från 2 kr. Hiss, elektr. ljus.
Värmeledning, W. C. Ringledning i alla rum.

English spoken. Deutsch sprechen. A. T. 114 47. R. T. Norr 5 05.

Stockholm, Ivar Hægströms Boktryckeri A.-B., 1913.